

ליל שבת קודש פרשת ויקהל - פקודי שבת החודש ה'תשס"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"ח המדבר ממעלת הצדיק שהוא נמצא למעלה ולמטה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו), עיקר שלימות הצדיק שיוכל להיות למעלה ולמטה, שיהיה יכול להראות למי שהוא למעלה ונדמה בדעתו שהוא במדריגה עליונה, יהיה מראה לו שהוא ההיפוך, וכן להיפוך, למי שהוא למטה מאד במדריגה התחתונה בתוך הארץ ממש, יהיה מראה לו שאדרבה הוא סמוך להשם יתברך, וזה השלימות מוכרח שיהיה להצדיק, ובלא זה אינו צדיק כלל וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר שלימות הצדיק הוא כשיכול לקשר שני עולמות ביחד, עולם הזה בעולם הבא, ולהראות לכל הבריות שהקדוש ברוך הוא נמצא למעלה ולמטה, בכל הדברים הרוחניים ובכל הדברים הגשמיים, כי יש בני אדם שנדמה להם שהקדוש ברוך הוא טמור ונעלם בעולמות העליונים, ואי אפשר למצוא אותו יתברך למטה בעולם הגשמי, ובפרט אם חטא האדם חס ושלום, ונתרחק מכבודו יתברך, אזי נדמה לו ששוב אי אפשר למצוא כבודו יתברך אצלו, אבל הצדיק עוקר טעות זאת מבני אדם, ומגלה להם שהקדוש ברוך הוא נמצא כאן למטה בזה העולם גם בכל הדברים הגשמיים, ויכולים להתקרב אליו יתברך מכל דבר ממש, כי אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ואפילו אם חטא האדם כמו שחטא, ונתרחק מאד מכבודו יתברך חס ושלום, יכול לחזור בתשובה ולמצוא כבודו יתברך בכל ירידותיו ולהפוך אותם לעליות, כי הקדוש ברוך הוא נמצא כאן בזה העולם ממש, ומכל דבר יכולים להתקרב אליו יתברך, כי מלא כל הארץ כבודו.

וכן להיפוך, יש בני אדם שעלו בהשגות גבוהות בעבודת השם יתברך, ונדמה להם שכבר השיגו את הכל, ואי אפשר לעלות יותר, ולהם מגלה הצדיק שעדיין לא התחילו להשיג שום דבר כלל, כי לגדולתו יתברך אין חקר, ואין סוף לגילוי אלקותו יתברך, וכל מה שעולים, יש יותר להשיג ויותר להשיג, כי אי אפשר להשיג את הכל, נמצא שהצדיק מקשר עולם העליון בעולם התחתון, והוא למעלה ולמטה

בפעם אחת, כי לגדולים מגלה שעדיין אין יודעים כלום, ולקטנים מגלה שהם סמוכים וקרובים אליו יתברך מאד, ועל שם זה נקרא הצדיק "כל" כי הוא כלול משמים וארץ יחד, וכמו שאיתא בתרגום על הפסוק (דברי הימים א' כ"ט) כי כל בשמים ובארץ, דאחיד בשמיא וארעא, שמייחד שמים וארץ ביחד, ולכן אשרי מי שזוכה להתקרב אל צדיק כזה, כי על ידו יקבל חיזוק להתקרב אליו יתברך מכל דרגא שהוא נמצא בה, הן בעלייה והן בירידה, וזכה לדביקות אמיתי בו יתברך, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את עשיית המשכן על ידי בצלאל משבט יהודה ואהליאב משבט דן, וכמו שכתוב (שמות ל"ה) ראו קרא ה' בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה וגו' הוא ואהליאב בן אחיסמך למטה דן וגו', ופירש רש"י משבט דן, מן הירודים שבשבטים מבני השפחות, והשווהו המקום לבצלאל למלאכת המשכן והוא מגדולי השבטים, לקיים מה שנאמר (איוב ל"ד) ולא ניכר שוע לפני דל, עיין שם, ויש להבין למה צוה הקדוש ברוך הוא שבנין המשכן יהיה דייקא על ידי אחד מגדולי השבטים ביחד עם אחר מירודי השבטים, והנה לפי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה המשכן הוא המקום של התגלות שכינתו עוזו יתברך למטה בעולם הזה, ועל שם זה נקרא משכן, על שם שממשיכין לשם אלקות (לקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע'), ובזה שנבנה המשכן על ידי אחד מגדולי השבטים עם אחד מירודי השבטים, לימד אותנו הקדוש ברוך הוא שגילוי אלקות שייך לכל אחד מישראל, הן לדרי מעלה והן לדרי מטה, כי גדולי ישראל שאוחזים במדריגה עליונה, צריכין לדעת שעדיין עליהם לעלות יותר ויותר, ולהמשיך על עצמם גילוי אלקותו יתברך מחדש, כי אפילו אחר כל מה שהשיגו, לגבי אור האין סוף ברוך הוא עדיין לא השיגו כלום, וקטני ישראל שאוחזים במדריגה תחתונה, ונדמה להם שרחוקים מאד מאלקותו יתברך, עליהם לדעת שגם במקומם אפשר להמשיך אלקות, כי אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, והקדוש ברוך הוא רוצה דירה בתחתונים כדי להשרות שכינתו אפילו אצל הכי פחות מישראל, ולכן המשכן נבנה דייקא על ידי שני שבטים אלו, מגדולי השבטים ומירודי השבטים, כדי להורות לכל נשמות ישראל מן הקטנים עד הגדולים, שצריכין להתקרב אליו יתברך ממקומם, ולהמשיך על עצמם שכינתו יתברך בכל דרגא ודרגא שהם נמצאים.

והכל מתאחד ביחד על ידי הצדיק האמת שהוא משה רבינו עליו השלום, שהוא קורא בשם ה' אל בצלאל ואהליאב, וממנה אותם על מלאכת המשכן, וכמו שכתוב (שמות ל"ה) ויאמר משה אל בני ישראל ראו קרא ה' בשם בצלאל וגו' הוא

ואהליאב וגו', וכל בניית המשכן תחת פיקוחו, כי הצדיק האמת יש לו כח המושך, להמשיך כל הבריות אל אלקותו יתברך כמו המשכן (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע'), שזהו סוד (ויקרא ט') ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולקני ישראל, שביום ראש חודש ניסן, שהוא יום הקמת המשכן, קרא משה לכל ראשי העם, שבהם נכללים כל נשמות ישראל מקטנם ועד גדלם, ומחלק להם כבוד וגדולה, ומלמד אותם איך להתקרב אל השם יתברך, ולהמשיך על עצמם שכינת עוזו יתברך, ולכן לפני ראש חודש ניסן קורין פרשת החודש, שאז מקבל כל אחד מישראל כח מיוחד להתחדש בעבודת השם יתברך, ולהתקרב אליו יתברך מכל מקום שהוא נמצא, והקדוש ברוך הוא יזכינו להמשיך על עצמינו קדושת הימים האלו, ונזכה להתחדש באמת בעבודת השם יתברך, עדי נזכה לעלות ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם, אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת ויקהל - פקודי שבת החודש ה'תשס"ט

בשבת קודש בבוקר, היה למוהרא"ש נ"י שמחת האויפרויף של אחד מנכדיו בבית המדרש "נמעני גבריא"ל", והלך לשם לקידושא רבא, ולא איסתייע מילתא לדרוש אז ברבים.

סעודה שלישית פרשת ויקהל - פקודי שבת החודש ה'תשס"ט

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעוויין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים על פי דברי ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ט המדבר מחודש ניסן, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות שבתורה זו של רביז"ל), בראשית הוא ב"ת ראשית, היינו שני ראשית, והם ראש השנה וניסן, שגם ניסן הוא ראש השנה, ואיתא בתיקונים (תיקון כ"א דף מ"ה.): 'והיא נקראת קבלה, כד איהי בין תרין דרועין דמלכא, ו'תרין דרועין', הם תשרי וניסן, והם ימי תשובה, כי כם הוא ימי תשובה, כי 'בניסן עתידין ליגאל' (ראש השנה י"א.), ואין הגאולה אלא על ידי תשובה, כמו שכתוב (ישעיה ג"ם): "זבא לציון גואל ולשבי פשע" וכו' (יומא פ"ד:), ועיקר ידיעת הקבלה, היינו ידיעת סודות התורה, הוא יהיה לעתיד, שאז יתגלה אורייתא דעתיקא, בבחינת תענוג שבת, בבחינת: "אז תתענג על ה'", וזה לשון תשרי, לשון שירה, ולשון פסח, פה סח (שער הכונות דף פ"ב), כמו שכתוב (ישעיה ל'): "השיר יהיה לכם כליל התקדש חג", כי יתער שיר וניגונא בעלמא, בבחינת פ"ה ס"ח, בבחינת (תהלים ל'): "למען יזמרך כבוד ולא ידום", 'זלא ידום' דייקא, היינו פה סח, 'כבוד', זה בחינת מלך הכבוד (תהלים כ"ד), בחינת שרה על כל העולם, בחינת שיר שלעתיד וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה ימי ניסן הם ימי תשובה כמו ימי תשרי, שהרי שניהם הם ראש השנה, וכדאיתא בגמרא (ראש השנה י"א.) רבי אליעזר אומר בתשרי נברא העולם, ורבי יהושע אומר בניסן נברא העולם, ואיתא בספרים ששניהם אמת, ובתשרי היתה הבריאה בעיבור בתחילת מחשבתו יתברך, ובניסן היתה הבריאה למעשה בפועל ממש, ולכן ימי תשרי הם ימי דין, ועושים תשובה מיראה, כי בתחילה עלה בדעתו יתברך לברוא את העולם במדת הדין, ואחר כך ראה שאין העולם מתקיים, ושיתף אליו מדת הרחמים, ולכן ימי ניסן הם ימי חסד ורחמים, ואז יצאו נשמות ישראל ממצרים, וראו כולם התגלות חסדו ורחמנותו יתברך, ורבי אליעזר ורבי יהושע הולכים לשיטתם, כי מבואר בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ז') ששיטת רבי אליעזר הוא כלפי דרי מעלה, לאלו שתקיפים בעבודת השם יתברך, שמלמד אותם לעלות מעלה מעלה תמיד מחדש, ולדעת שעדיין לא השיגו כלום בהשגות אלקותו יתברך, כי אליעזר ראשי תיבות (ישעיה ס"ד) ע"ן ל"א ר'אתה א'לקים ז'ולתיך י'עשה וגו', שעדיין לא ראו ולא השיגו כלום, כדוגמת המלאכים ששואלים "איה מקום כבודו", ולכן לפי שיטתו ראש השנה הוא תשרי, כי הדרי מעלה יכולים לעמוד ולהתחזק גם במדת הדין לעשות תשובה מיראה, וזהו כלליות ימי תשרי שהם ימי דין ותשובה מיראה.

אבל שיטת רבי יהושע הוא כלפי הדרי מטה, לאלו שעדיין נמצאים במדרגה תחתונה, והוא מחזק ומאמץ אותם שלא יתיאשו כלל מלעלות ממקומם השפל

לחזור אל השם יתברך, כי "מלא כל הארץ כבודו" (ישעיה ו'), והשם יתברך נמצא אתם עמם ואצלם, ולכן יהושע ראשי תיבות י'קומו ה'קיצו ו'ירננו ש'זכני ע'פר, כי הוא מקים כל השוכנים במדריגה שפלה, ומלמד אותם לעשות תשובה מאהבה, כי השם יתברך הוציאנו ממצרים בימי ניסן אף על פי שלא היינו ראויים ליגאל, וקרב אותנו לעבודתו, ולכן אומרים בשם צדיקים, שהעוונות שזורקין בנהר באמירת תשליך בימי תשרי, שואבין מן הנהר כששואבין מים שלנו למצות מצוה בימי ניסן, כי על ידי תשובה מיראה נעשין מן העוונות שגגות, אבל על ידי תשובה מאהבה נעשין מן העוונות זכיות, ולכן בימי ניסן כשעושין תשובה מאהבה, חוזרים ושואבין העוונות שנתהפכו לזכויות, והוא זמן מסוגל ביותר להתעורר בכיסופין ורצונות חזקות אל השם יתברך, ולחזור בתשובה באמת.

ומגלה רביז"ל, שעיקר סוד התשובה בימי ניסן שבהם חג הפסח, הוא ענין פה סת, שהפה מתחיל להשיח ולדבר אל השם יתברך, כי עיקר התשובה תלוי בדיבור הפה, וכמו שכתוב (הושע י"ד) קחו עמכם דברים ושובו אל ה', וכשאדם מוציא מפיו דיבורים בכיסופים ורצונות אל השם יתברך, ומגלה מזהר לבו שרוצה לחזור אליו יתברך באמת, אזי הדיבור בעצמו מקשר אותו אל השם יתברך, והדיבור מאיר לו לכל המקומות שצריך לעשות תשובה (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"א), ולכן אומר רביז"ל (שיחות הר"ן סי' צ"ח) שהוא ענין גדול בימי ניסן לצאת לשדה ולפרש שם כל שיחתו לפני השם יתברך בתמימות ובפשימות גמור, כי כל העשבים המתחילים לצמוח אז נכללין בתוך תפילתו, ועוזרים לו לפעול בקשתו, עיין שם, ולכן אשרי מי זוכה לקיים זאת בתמימות ובפשימות, כי ירגיש אור גדול בתפילתו.

והנה עיקר התשובה תלוי במדת ההתחדשות, שישכח אדם כל העבר שלו, ויעשה התחלה חדשה, וכמו שדרשו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה כ"א סי' ו') אין "ועתה" אלא לשון תשובה, כי כשאדם רוצה לעשות תשובה צריך לדעת ש"מעתה" מתחיל ענין חדש, כי מרוב אהבה שאוהב את השם יתברך, רוצה לעשות התחלה חדשה, ולהכליל בו יתברך לגמרי, ולכן מצות ראש חודש נתגלה בימי ניסן דייקא, וכמו שכתוב (שמות י"ב) החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה, כי ראש חודש מורה על ענין ההתחדשות בעבודת השם יתברך, כמו הלבנה שמתחדשת אורה בכל חודש וחודש, ומימי ניסן שהם ימי אהבה מקבלים התחדשות לכל השנה, וכמובא מהבעל שם טוב הקדוש זי"ע, שי"ב ימים ראשונים של חודש ניסן הם כנגד י"ב חדשי השנה, ויכולים לפעול בהם ישועות לכל חדשי השנה, ונקרא חודש "אביב" על שם שהיא א"ב של י"ב חדשי השנה, וכמו בימי תשרי מקדימים חודש אלול לכרות ערלת הלב ולהכין עצמו ליום הדין להתקרב אליו

יתברך, וכמו שכתוב (דברים ל') ומל' ה' אלקיך א'ת ל'יבכך ו'את ל'יבב זרעך, ראשי תיבות אלו"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קמ"א), כמו כן בימי ניסן מקדימים חודש אדר שהוא חודש השמחה לזכר עמלק שהוא הקליפה המסבבת את הלב, ומכניעין אותו על ידי משתה ושמחה, וכמו שכתוב (משלי ט"ו) ומזב לב משתה תמיד, ואז בהגיע ימי ניסן, הלב יכול להתלהב באהבת השם יתברך ולעשות תשובה מאהבה באמת, ובלבד שיהיה נשמר מחברים רעים, כי האדם נמשך מאד אחר סביבו, וכמו בא ברמב"ם (הלכות דיעות פרק ו' הלכה א') שאדם נמשך מאד אחר אנשי מדינתו וכו', וכדאי ללכת לגור במדבריות כדי שלא ישב בין אנשים רעים וכו', עיין שם, כי ליצים וחברים רעים סותמים לבו של אדם עד שאינו יכול לשמוע אלקות, וזהו עיקר עצת עמלק להכניס רשעים ואנשי לצון בין גשמות ישראל ולקרר אותם מעבודתם חס ושלו, ולכן אם אדם רוצה לזכות לאהבת השם יתברך באמת, צריך לשמור עצמו מאד מחברים רעים, ואז יהיה לבו פתוח לקבל בתוכה אלקות, ויזכה לאהבת ה' באמת.

ובזה מובן מה שכתוב בגמרא (שבת קמ"ז:) על התנא הקדוש רבי אלעזר בן ערך, שנמשך אחר סביבה רעה, ושכח תלמודו, וכשבא לקרות בתורה, "החדש הזה לכם" קרא במקומו "החרש היה לכם", והתפללו עליו רבנן, וחזר אליו תלמודו, ולכאורה יפלא למה נתהפכו אצלו דייקא תיבות אלו, אבל על פי הג"ל מובן מאד, כי חודש ניסן צריך לחדש לב האדם באהבת השם יתברך, שיזכה להתחדש בכל יום בעבודתו יתברך בשלהבת של אהבה, והעיקר הוא מהרת הלב, וכמו שאמר רבי אלעזר בן ערך בעצמו (אבות ב') שמדת "לב טוב" הוא העיקר, אבל אם יש לאדם חבירים רעים חס ושלו הם אוטמים את לבו, ולבו נעשה כחרש שאינו שומע את קול ה', ולכן כשבא לקרות "החדש הזה לכם", המורה על התחדשות באהבת השם יתברך בימי ניסן, קרא "החרש היה לכם" כי החבירים רעים גרמו לו סתימת הלב ושכחת התורה, אבל אחר שהתפללו רבנן עליו, שהם החבירים הקדושים, אז חזר אליו תלמודו, שזהו דברי רבי יהושע (אבות שם) העיקר הוא "חבר טוב", כי לפי דברי רבי יהושע, ראש השנה הוא בניסן, שאז יכולים לעורר כל הדרי מטה לאהבת השם יתברך, ובלבד שישתובב תמיד בין חבירים טובים, ולכן אשרי מי שדוחף את עצמו בין חבירים טובים, תלמידי הצדיק האמת, וחוזר עמהם דיבורי אמונה ויראת שמים, כי אז יזכה שאהבת ה' יקבע בלבו, ויזכה להתחדש תמיד בדביקות השם יתברך, אשרי לו ואשרי חלקו.

וזהו ענין חתן ביום חופתו (היתה אז השבע ברכות של בנו של אי"ש אחד מאנ"ש ג"י), כי אז מתחיל אצלו ענין חדש, ומקבל כוחות מיוחדות לעשות התחלה חדשה

בעבודת השם יתברך, וכמו שפעם פירש רביז"ל את מאמר חכמינו הקדושים (כתובות ט"ז:): "כיצד מרקדין לפני הכלה", כיצד דולגים וקופצים על כל מה שהיה "לפני הכלה", ועושים התחלה חדשה בעבודת השם יתברך, ועל כל התן ליזהר מאד מחבירים רעים, ולדעת שאשתו היא חבירו הכי טוב, ומו שכתוב (מלאכי ב') והיא חברתך ואשת בריתך, וכן אומרין (בנוסח שבע ברכות) "שמח תשמח רעים האהובים", ועליו לדבר עמה דיבורי אמונה ויראת שמים, ולהתחזק עמה ביחד בעבודת השם יתברך, כל אחד כפי בחינתו, ובזכות זה יהיה נשפע בבית פרנסה בשפע, וכמו שאמר רבא (בבא מציעא ג"ט.) אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו, תכבדו לנשותיכם כדי שתתעשרו, וחכמינו הקדושים אומרים שיש שני דברים קשים כקריעת ים סוף, (סוטה ב.) זיווגו של אדם קשה כקריעת ים סוף, (פסחים ק"ח.) ופרנסתו של אדם קשה כקריעת ים סוף, ויש לומר, שבשעה שנפתח השער של קריעת ים סוף בשביל זיווגו של אדם, ובפרט בימי ניסן, שאז הזמן של יציאת מצרים וקריעת ים סוף, אז גם נפתח השער של פרנסה, ומסוגל להמשיך אז שפע גדול, ויש תפילה מיוחדת לפרנסה מהשל"ה הקדוש לערב ראש חודש ניסן, וכדאי לפרסם אותו, כי התפילה לחינוך הבנים מהשל"ה הקדוש לערב ראש חודש סיון מפורסם בעולם, אבל התפילה של ערב ראש חודש ניסן לפרנסה לא ידוע כל כך בעולם, וכדאי לפרסם אותו ולאומרו בערב ראש חודש ניסן, והשם יתברך יזכינו להמשיך על עצמינו קדושת הימים האלו, ויתקיים בנו מקרא שכתוב (מיכה ז') כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, בביאת משיח צדיקנו במהרה בימינו אמן ואמן.

